

Alienarea sub totalitarism

Mircea Brenciu

Recenta istorie a postmodernismului, cu întreaga lui tevdatură nonconformistă, dar pragmatică, se regăsește definitiv în generosul fond elitist al paradoxismului. Ceea ce îl face pe acesta din urmă să capete nuanțe exhibitorii, fără a se preta prin preț la scăderi valorice, nu este altceva decât o anumite condiționare grav claustrantă, amprentată serios asupra structurii psiho-culturale a autorului, mulțumită căreia paradoxismul există și se situează undeva deasupra suficienței unei literaturi a absurdului, ori a fixismului nedebordat al *murphy-*ismului cel de toate zilele.

Chiar și această situație în sine ține de o anumite regulă paradoxistă, căci vom vedea că nimic din ceea ce scriem, vorbim, gândim ori visăm nu iese din această sferă translucidă a nonsensului... natural. Admitem, după cum bine afirma Solomon Marcus în lucrarea sa *Paradoxul*, că "nonsensul capătă sens și anormalul devine element natural".

Dar, sistematizarea, tipologizarea și, pe urmă, actul creației în sensuri paradoxiste, își regăsesc la

Smarandache adevărata paternitate, insistând încă o dată asupra condițiilor care nu ar fi căpătat amploarea unei mari vogi în Occident. Dacă Smarandache datorează aceasta totalitarismului, de care apoi a fugit îngrozit, o putem afla din însăși substanța cărții de teatru intitulată sugestiv *Metaistorie*, acest totalitarism nedispărut încă... total. Dar despre aceasta, înspre final. Mă declar uimit, în tradiția cea mai autorizată a paradoxismului de care m-am contaminat, că Smarandache nu are o lucrare intitulată, cel puțin: "Mulțumim din inimă partidului", căci prea multe datorii au, în deplină reciprocitate, partidul și Smarandache. Spre fericirea noastră parțială, primul mai trăiește rezidual, iar cel de-al doilea, adică autorul, se află în plină glorie în Lumea Nouă; din păcate nu "nouă", ci "lui"!

Spunea foarte bine Titu Popescu în a sa *Estetică a paradoxismului* (București, 1995): "Postmodernismul și-a luat revanșa pentru tot ce a fost interzis în vremea dictaturii cenzurii (mai drastică după <desființarea> ei), ajungându-se intenționat și simptomatic, la un anumit grad de dificultate a textului. Un anume extaz cultural vine să dispenseze existențele tracasate și pentru altfel de experiențe. Sunt puse în joc, pentru aceasta, luciditatea și ironia, histrionismul și masochismul, febra culturală și

suveranitatea auctorială absolută, ireverența și exhibarea disperării, cinismul și însingurarea, dezabuzarea și presimțirea". Această revanșă postmodernistă nu e altceva decât paradoxismul!

Volumul *Metaistorie* conține trei piese de teatru (1. "Formarea omului nou", 2. "O lume întoarsă pe dos", 3. "Patria de animale"). (Tabloul I al primei piese a și fost publicat încă din octombrie 1989 în Suplimentul de literatură, cultură și educație al revistei *Dialog* din Germania).

Pretextul dramaturgic devine înlesnitor pentru autorul prea-impregnat de grația dezvoltărilor cu orice preț ale acestei mari porcării (în sens propriu) ce a purtat numele de comunism. Dialogul devine aici o filipică cu nuanțe tragice la adresa unui sistem în care "indivizii nu au dreptul la istorie". Un asemenea sistem politico-social, bazat pe reguli contorsionate, antiumane, devine pentru autor un generos izvor de izbucniri paradoxiste... Astfel, "astăzi, în epoca de aur, lumea acceptă eșecul ca o nouă formă de a se ralia, liniștită", pentru a continua cu "sistemul nostru este, într-adevăr, steril ca un vid. Dar să nu uităm că el se clădește pe moștenirea trecutului putregăindă".

Individul devine un cadavru în viață, dezghiocat de iluzia propriei calități demiurgice. El este executantul

cretinizat al unor reguli impuse, ce desfid umanitatea și umanismul ca repere fundamentale.

Omul lui Smarandache este cea mai grotescă ființă inventată de vreun sistem politic, depășind impasul existențial al tipologiei sartriene, ori pe cel al universului fabulos orwelian, ori relația "plauzibil-absurd" a lui Urmuz, prin aceea că omul nu mai există. Certitudinea bestialității cu chip imobil implantată pe structura unei ființe ucise ideatic devine placa turnantă în jurul căreia se țese trama pieselor din acest ciclu. *"Noțiunea de valoare nu mai are rost, și nici de nonvaloare"*. Într-o atare societate *"nu au loc nonevenimente"*. De aceea, *"cultura este un stupefiant cu efecte foarte nocive, incomodante"*.

Uciderea ființei spirituale este fondul, esența societății comuniste! Pentru orice trăitor al meleagurilor luminate anormal de o stea roșie, devine un truism actul dezvăluirii fruste. Și totuși, câți dintre contemporanii totalitarismului se recunosc în formidabila frază smarandachistă: *"Selecția oamenilor noi s-a făcut de o spaimă irațională, să n-aibă opinii proprii, să n-aibă personalitate, să fie docil, să sufere de o spaimă irațională, să n-aibă acces la politică, dar să nu se manifeste nici ca apolitic"*.

Aceștia SUNTEM NOI, cei educați în răstimpul celor 50 de ani de dictatură. Ba mai mult, noneducația și

nonexistența spirituală ne-au aprentat până într-acolo, încât după decembrie 1989 am scăpat de comunism pentru a intra în alt comunism.

Transcriere după un *mss.* din arhiva Arizona State University, Hayden Library, Tempe, AZ; USA, colecția Florentin Smarandache Papers. 1994.